

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Oficialus pareiškimas

Šiame žodynėlyje yra pateikiami visi kaupimo principu parengtuose Tarptautiniuose Viešojo sektoriaus apskaitos standartuose (TVSAS), kurie buvo išleisti 2003 m. gruodžio 31 d., apibrėžti terminai. Šie TVSAS parengti vadovaujantis atitinkamais tarptautiniais apskaitos standartais (TAS), kuriuos išleido tarptautinių apskaitos standartų komitetas (TASK). Tarptautinė apskaitos standartų valdyba (TASV) ir Tarptautinis apskaitos standartų komiteto fondas (TASKF) buvo įsteigti 2001 metais, ir jie pakeitė TASK. Tarptautiniai apskaitos standartai (TAS), kuriuos išleido TASK, galioja iki TASV juos patikslina ar panaikina.

Patvirtintas Tarptautinių apskaitos standartų (TAS) tekstas yra tas, kurį TASV išleido anglų kalba. Jo kopijas galima įsigyti tiesiogiai iš TASV Leidybos skyriaus, adresu: *30 Cannon Street, London EC4M 6XH, United Kingdom*.

El. paštas: publications@iasb.org.uk

Interneto svetainė: <http://www.iasb.org.uk>

TAS, TAS projektų ir kitų TASK ir TASV leidinių autorių teisės priklauso TASKF.

Sutrumpinimai „TAS“, „TASV“, „TASK“, „TASKF“ ir „Tarptautiniai apskaitos standartai“ yra TASKF prekių ženklai ir negali būti naudojami be TASKF sutikimo.

Šio viso patvirtinto nuo TVSAS 1 iki TVSAS 18 apibrėžtų terminų žodynėlio teksto vertimą iš anglų kalbos atliko Lietuvos Respublikos finansų ministerija kartu su viešąja įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutu.

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Terminų žodynėlis apima sąvokas, pateikiamas 2003 m. gruodžio 31 d. išleistuose kaupimo principu pagrįstuose tarptautiniuose viešojo sektoriaus apskaitos standartuose (TVSAS), kurių yra 20. Šių TVSAS sąrašas pateikiamas vidinėje Terminų žodynėlio viršelio pusėje. Terminų žodynėlis neapima sąvokų, pateiktų pinigų apskaitos principu pagrįstame TVSAS „Pinigų apskaitos principu parengta finansinė atskaitomybė“. Vartotojai turėtų vadovautis sąvokų apibrėžimais, pateiktais šiame pinigų apskaitos principu pagrįstame TVSAS.

Jei yra keletas vienos sąvokos apibrėžimų, šis Terminų žodynėlis nurodo visus TVSAS, kuriuose vartojama sąvoka, ir sąvokos apibrėžimą, kuris taikomas konkrečiame TVSAS.

Apibrėžimai

Nuorodos į TVSAS – tai standarto ir paragrafo numeris. Pavyzdžiui, „1.6“ yra nuoroda į 1-ojo tarptautinio viešojo sektoriaus apskaitos standarto (TVSAS) „Finansinės atskaitomybės pateikimas“ 6 paragrafą. Nuorodos skliausteliuose reiškia, kad gali skirtis kai kurie apibrėžimo žodžiai.

Sąvoka	Apibrėžimas	Vieta
Apskaitos politika (<i>Accounting policies</i>)	Konkretūs principai, pagrindai, susitarimai, taisyklės ir praktika, kuria vadovaujasi ūkio subjektas, sudarydamas ir pateikdamas finansinę atskaitomybę.	1.6, 3.6, 5.5, 6.8, 7.6, 18.8
Artimi asmens šeimos nariai (<i>Close members of the family of an individual</i>)	Artimi asmens giminaičiai ar jo šeimos nariai, kurie gali paveikti jo santykius su ūkio subjektu ar būti jo veikiami.	20.4
Asocijuotas ūkio subjektas (<i>Associate</i>)	Ūkio subjektas, kuriam investuotojas daro reikšmingą įtaką ir kuris nėra nei kontroliuojamasis, nei investuotojo jungtinės sutarties subjektas.	1.6, 2.8, 4.9, 6.8, 7.6, 8.5
Atidėjiny (<i>Provision</i>)	Neapibrėžto laiko arba sumos įsipareigojimas.	19.18
Atlygis pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams (<i>Remuneration of key management personnel</i>)	Bet koks atlygis arba nauda, tiesiogiai ar netiesiogiai gaunama iš atskaitingo ūkio subjekto už pagrindinių vadovujančių darbuotojų, kurie paslaugas teikia kaip valdymo organo nariai arba atskaitingo ūkio subjekto darbuotojai, suteiktas paslaugas.	20.4

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Atsargos (<i>Inventories</i>)	Turtas, kuris yra: a) medžiagos ar žaliavos, skirtos gamybai; b) medžiagos ar žaliavos, skirtos naudoti ar paskirstyti teikiant paslaugas; c) laikomas numatant jį parduoti ar paskirstyti vykdant įprastą veiklą; arba (d) naudojamas gamyboje numatant produkciją parduoti ar paskirstyti.	12.6
Atskaitomybės data (<i>Reporting date</i>)	Paskutinė atskaitinio laikotarpio, kurio finansinė atskaitomybė yra sudaroma, diena.	1.6, 2.8, 4.9, 6.8, 7.6, 14.4
Atskaitomybės valiuta (<i>Reporting currency</i>)	Valiuta, naudojama sudarant finansinę atskaitomybę.	1.6, 2.8, 4.9
Balansinė vertė (investicinio turto) (<i>Carrying amount (of investment property)</i>)	Suma, kuria turtas pripažįstamas finansinės būklės ataskaitoje.	16.6
Bendra (jungtinė) kontrolė (<i>Joint control</i>)	Sutartimi įteisinta dviejų ar daugiau šalių pasidalyta ūkio subjekto veiklos kontrolė.	6.8, 8.5
Bendrosios investicijos į nuomą (<i>Gross investment in the lease</i>)	Nuomotojo apskaičiuota minimalių nuomos mokėjimų pagal finansinės nuomos sutartį suma ir bet kokia jo sukaupta negarantuota likvidacinė vertė.	13.7
Dabartinė atstatomoji savikaina (<i>Current replacement cost</i>)	Išlaidos, kurias ūkio subjektas patirtų išsigydamas turtą atskaitomybės datą.	12.6
Dalininkas (<i>Venturer</i>)	Jungtinės sutarties subjekto dalininkas, bendrai su kitais dalininkais kontroliuojantis tą jungtinės sutarties subjektą.	8.5

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Draudimo sutartis (<i>Insurance contract</i>)	Sutartis, pagal kurią draudikas prisiima tam tikrą identifikuojamą riziką dėl nuostolių, kurie gali atsirasti dėl įvykstančių ar išaiškejantčių per tam tikrą laikotarpį ūkinių įvykių ir aplinkybių, įskaitant ir mirties atvejį (anuiteto atveju – anuiteto gavėjo išgyvenimą), ligą, negalią, turto sugadinimą, kitų sužalojimą ar veiklos nutraukimą.	15.9
Ekonominis tarnavimo laikas (<i>Economic life</i>)	a) laikotarpis, kuriuo, tikimasi, turtas teiks būsimąją ekonominę naudą arba paslaugas vienam ar keliems vartotojams; b) produkcijos ar panašių vienetų, kuriuos, naudodami turta, tikisi gauti vienas arba daugiau vartotojų, skaičius.	13.7
Ekonominis ūkio subjektas ¹ (<i>Economic entity</i>)	Ūkio subjektų grupė, kurią sudaro kontroliuojantysis ūkio subjektas ir vienas ar daugiau kontroliuojamųjų ūkio subjektų.	1.6, 2.8, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Esminės klaidos (<i>Fundamental errors</i>)	Klaidos, aptiktos ataskaitinį laikotarpį ir tiek reikšmingos, kad vieno ar kelių ankstesnių laikotarpių finansinė atskaitomybė nebegali būti laikoma patikima jos pateikimo dieną.	1.6, 3.6
Finansinė nuoma (<i>Finance lease</i>)	Nuoma, kai perduodama didžioji dalis rizikos ir naudos, susijusios su turto nuosavybe. Turto nuosavybės teisė vėliau gali būti perduodama arba neperduodama.	13.7
Finansinė priemonė (<i>Financial instrument</i>)	Kiekviena sutartis, kurią sudarius vienas ūkio subjektas įgyja finansinį turta, o kitas – finansinį įsipareigojimą arba nuosavybės priemonę. Prekių sutartys, kurios kiekvienai šaliai suteikia teisę jas įvykdyti sumokant pinigais arba kai kuriomis kitomis finansinėmis priemonėmis, turi būti apskaitoje registruojamos taip, tarsi jos būtų finansinės priemonės, išskyrus tas prekių sutartis, kurios: a) buvo sudarytos siekiant įvykdyti ir toliau tenkinti ūkio subjekto prekių pirkimo, pardavimo ir naudojimo reikalavimus, b) buvo	15.9

¹ Pastaba. Sąvoka „ekonominis ūkio subjektas“ daugumoje standartų finansinės atskaitomybės sudarymo tikslais apibrėžiama kaip ūkio subjektų grupė, kurią sudaro kontroliuojantis ūkio subjektas ir jo kontroliuojami ūkio subjektai. Kartais vartojamos kitos su ekonominiu ūkio subjektu susijusios sąvokos, tokios kaip „administracinis ūkio subjektas“, „finansinis ūkio subjektas“ (4-ajame TVSAS – „atskaitingą ūkio subjektą“), „konsoliduotas ūkio subjektas“ ir „grupė“.

(*Ekonominio ūkio subjekto aiškinimo taisyklės*)

Ekonominį ūkio subjektą gali sudaryti ūkio subjektai, kurie vykdo tiek socialinės politikos, tiek komercinę veiklą. Pavyzdžiui, valstybinis aprūpinimo būstais skyrius gali būti ekonominis ūkio subjektas, kurį sudaro ūkio subjektai, aprūpinantys būstais už minimalų mokestį, ir ūkio subjektai, kurie aprūpina būstais vykdydami komercinę veiklą.

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

	skirtos šiems tikslams jų sudarymo metu ir c) tikimasi, kad bus įvykdytos, pristačius prekes.	
Finansinė veikla (<i>Financing activities</i>)	Veikla, kuri lemia ūkio subjekto įnešto kapitalo ir skolintų lėšų dydžio ir sudėties pasikeitimą.	2.8, 3.6, 4.9, 18.8
Finansinis įsipareigojimas (<i>Financial liability</i>)	Kiekvienas sutartyje numatytas įsipareigojimas: a) perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą kitam ūkio subjektui; ar b) pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kitu ūkio subjektu potencialiai nepalankiomis sąlygomis. Ūkio subjektas gali turėti sutartinį įsipareigojimą, kurį jis gali įvykdyti arba sumokėdamas finansiniu turtu, arba paties ūkio subjekto nuosavybės vertybiniais popieriais. Tuo atveju, jei nuosavybės vertybinių popierių kiekis, reikalingas įsipareigojimui įvykdyti, keičiasi dėl jų tikrosios vertės pasikeitimų taip, kad sumokėtų nuosavybės vertybinių popierių tikrųjų verčių suma visada yra lygi sutartinio įsipareigojimo sumai, įsipareigojimo turėtojas nepatiria pelno ar nuostolio dėl nuosavybės vertybinių popierių kainos svyravimų. Toks įsipareigojimas turi būti apskaitoje registruojamas kaip ūkio subjekto finansinis įsipareigojimas.	15.9
Finansinis turtas (<i>Financial asset</i>)	Bet koks turtas, kuris yra: a) pinigai; b) sutartinė teisė iš kito ūkio subjekto gauti pinigus ar kitą finansinį turtą; c) sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kitu ūkio subjektu potencialiai palankiomis sąlygomis; ar d) kito ūkio subjekto nuosavybės priemonė.	1.6, 15.9
Garantuota likvidacinė vertė (<i>Guaranteed residual value</i>)	a) nuomininko atveju – likvidacinės vertės dalis, kurią garantuoja nuomininkas ar su juo susijusi šalis (garantijos suma yra maksimali suma, kurią dėl kokio nors ūkinio įvykio gali tekti sumokėti); ir b) nuomotojo atveju – likvidacinės vertės dalis, kurią garantuoja nuomininkas ar su nuomotoju nesusijusi trečioji šalis, finansiškai pajėgi įvykdyti garantijos įpareigojimus.	13.7

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Grynasis perviršis / deficitas (<i>Net surplus / deficit</i>)	Apima šias sudedamąsias dalis: a) perviršį arba deficitą iš įprastinės veiklos; ir b) ypatinguosius straipsnius.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 6.8, 7.6
Grynasis turtas / nuosavas kapitalas ² (<i>Net assets / equity</i>)	Teisė į turto dalį, likusią iš ūkio subjekto turto atėmus visus jo įsipareigojimus.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Grynoji realizavimo vertė (<i>Net realizable value</i>)	Įvertinta pardavimo kaina įprastinėmis veiklos sąlygomis, atėmus įvertintą produkcijos pagaminimo savikainą ir įvertintas pardavimo, mainų ar paskirstymo sąnaudas.	12.6
Grynosios investicijos į nuomą (<i>Net investments in the lease</i>)	Bendrosios investicijos į nuomą, atėmus neuždirbtas finansines pajamas.	13.7
Grynosios investicijos į užsienio ūkio subjektą (<i>Net investment in a foreign entity</i>)	Užsienio ūkio subjekto grynojo turto / nuosavo kapitalo dalis, priklausanti atskaitingam ūkio subjektui.	4.9
Ilgalaikio materialiojo turto grupė (<i>Class of property, plant and equipment</i>)	Ūkio subjekto veikloje naudojamas turtas, pagal panašų pobūdį ir funkcijas sujungtas į grupę, kuri finansinėje atskaitomybėje pateikiama kaip atskiras straipsnis.	17.12
Ilgalaikis materialusis turtas (<i>Property, plant and equipment</i>)	Materialusis turtas, kurį: a) ūkio subjektas laiko prekėms gaminti ar paslaugoms teikti, nuomoti kitiems ar administraciniams tikslams; ir b) ūkio subjektas ketina naudoti ilgiau nei vieną ataskaitinį laikotarpį.	17.2

15. ² Pastaba. Sąvoka „grynasis turtas / nuosavas kapitalas“ šiame standarte vartojama kalbant apie likutį finansinės būklės ataskaitoje (turtas minus įsipareigojimai). Grynasis turtas / nuosavas kapitalas gali būti teigiamas arba neigiamas. Vietoj „grynojo turto / nuosavo kapitalo“ gali būti vartojamos ir kitos sąvokos, kai jų reikšmė yra aiški.

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Investicinė veikla (<i>Investing activities</i>)	Ilgalaikio turto ir kitų investicijų, kurios nepriskiriamos pinigų ekvivalentams, įsigijimas ir perleidimas.	2.8, 4.9, 18.8
Investicinis turtas (<i>Investment property</i>)	Nekilnojamas turtas (žemė arba pastatas (ar pastato dalis), arba abu kartu), valdomas siekiant uždirbti pajamų iš nuomos arba turto vertės padidėjimo (arba ir vienu, ir kitu tikslu), išskyrus minėtojo turto: a) naudojimą prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba valdymo tikslams; ar b) pardavimą, vykdant įprastinę veiklą.	16.6
Investuotojas į jungtinės sutarties subjektą (<i>Investor</i>)	Jungtinės sutarties subjekto dalininkas, kuris bendrai nekontroliuoja to subjekto.	2.8, 6.8, 7.6, 8.5
Įpareigojantis ūkinis įvykis (<i>Obligating event</i>)	Teisinį arba konstruktyvų įsipareigojimą sukuriantis ūkinis įvykis, kai ūkio subjektas neturi jokio kito pasirinkimo kaip tik padengti šį įsipareigojimą.	19.18
Įprastinė veikla (<i>Ordinary activities</i>)	Kiekviena veikla, kurios ūkio subjektas imasi teikdamas savo paslaugas ar prekes. Įprastinė veikla apima susijusią veiklą, kuri yra pagalbinė, atsitiktinė arba kyla iš šios veiklos.	1.6, 3.6, 4.9
Įprastinės veiklos perviršis / deficitas (<i>Surplus / deficit from ordinary activities</i>)	Suma, kuri lieka iš įprastinės veiklos pajamų atėmus įprastinės veiklos sąnaudas.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9
Įsipareigojimai (<i>Liabilities</i>)	Dėl praeities ūkinių operacijų ir/arba ūkinių įvykių atsiradę dabartiniai ūkio subjekto įsipareigojimai, kuriuos vykdydamas ūkio subjektas, tikėtina, turės naudoti savo turimus ir būsimus ekonominę naudą ar paslaugas teikiančius išteklius.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5, 19.18
Įsipareigojimo balansinė vertė (<i>Carrying amount of a liability</i>)	Suma, kuria įsipareigojimai parodomi finansinės būklės ataskaitoje.	10.7

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Išlaidos plus arba išlaidomis pagrįsta sutartis (<i>Cost plus or cost based contract</i>)	Statybos sutartis, pagal kurią padengiamos rangovo numatytos ar kitokiu būdu apibrėžtos išlaidos, o komercinės sutarties atveju pridedamas tam tikras tų išlaidų arba pastovaus užmokesčio procentas, jeigu tai numatyta.	11.4
Ypatingieji straipsniai (<i>Extraordinary items</i>)	Pajamos ar sąnaudos, susidarančios iš ūkinių įvykių ar sandorių, kurie aiškiai išsiskiria iš ūkio subjekto įprastinės veiklos, kurie neturėtų kartotis dažnai ar reguliariai ir kurių ūkio subjektas nekontroliuoja ar kuriems nedaro įtakos.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9
Jungtinės sutarties subjektas (<i>Joint venture</i>)	Sutartimi įteisintas dviejų ir daugiau šalių įsipareigojimas vykdyti veiklą ir bendrai ją kontroliuoti.	1.6, 2.8, 4.9, 6.8, 7.6, 8.5
Kaupimo principas (<i>Accrual basis</i>)	Apskaitos būdas, pagal kurį sandoriai ir kiti ūkiniai įvykiai pripažįstami apskaitoje tada, kai jie įvyksta (ne tik tada, kai gaunami ar sumokami pinigai ar jų ekvivalentai). Todėl sandoriai ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami ir pripažįstami tuo finansiniu laikotarpiu, su kuriuo jie yra susiję. Pagal kaupimo principą pripažįstamas turtas, įsipareigojimai, grynasis turtas / nuosavas kapitalas, pajamos ir sąnaudos.	1.6, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5, (2.8)
Konsoliduota finansinė atskaitomybė (<i>Consolidated financial statements</i>)	Ekonominio ūkio subjekto finansinė atskaitomybė, sudaryta kaip vieno ūkio subjekto finansinė atskaitomybė.	1.6, 4.9, 6.8, 7.6, 8.5
Konstruktivus įsipareigojimas (<i>Constructive obligation</i>)	Įsipareigojimas, atsirandantis dėl ūkio subjekto veiksmų, kai: a) pagal nustatytą modelį remdamasis praeities praktika, paskelbta tvarka ar pakankamai tiksliai suformuluotais teiginiais ūkio subjektas parodė kitoms šalims, kad jis prisiima tam tikrus įsipareigojimus; ir b) jį prisiėmęs ūkio subjektas paskatina kitas šalis tikėti, kad jis vykdys šiuos įsipareigojimus.	19.18
Kontrolė (<i>Control</i>)	Teisė valdyti kito ūkio subjekto finansinę ir veiklos politiką siekiant gauti naudos iš to ūkio subjekto veiklos.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Kontroliuojamasis ūkio subjektas (<i>Controlled entity</i>)	Ūkio subjektas, kurį kontroliuoja kitas ūkio subjektas (vadinamas kontroliuojančiuoju ūkio subjektu).	1.6, 2.8, 4.9, 5.5, 6.8, 8.5, (7.6)
Kontroliuojantysis ūkio subjektas (<i>Controlling entity</i>)	Ūkio subjektas, kuris kontroliuoja vieną ar daugiau kontroliuojamųjų ūkio subjektų.	1.6, 2.8, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Kvalifikuojamasis turtas (<i>Qualifying asset</i>)	Turtas, kurio paruošimui naudoti pagal paskirtį arba parduoti būtinas ilgas laikotarpis.	1.6, 5.5
Likvidacinė vertė (<i>Residual value</i>)	Grynąja verte pateikiama suma, kurią ūkio subjektas tikisi gauti pardavęs turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, atėmus visas pardavimo išlaidas.	17.12
Mažumos dalis (<i>Minority interest</i>)	Kontroliuojamojo ūkio subjekto grynojo perviršio (deficito) ir grynojo turto / nuosavo kapitalo dalis, tenkanti savininko kapitalo daliai, kurios kontroliuojantysis ūkio subjektas nevaldo nei tiesiogiai, nei per kitus kontroliuojamuosius ūkio subjektus.	1.6, 2.8, 4.9, 6.8
Minimalios įmokos pagal nuomos sutartį (<i>Minimum lease payments</i>)	Sumos, kurias nuomos laikotarpiu moka nuomininkas arba kurias iš jo gali būti pareikalauta sumokėti, išskyrus neapibrėžtus nuompinigių, paslaugų ir mokesčių sąnaudas, mokamas ar gražinamas nuomotojui, įskaitant: a) nuomininko atveju – visas nuomininko ar su nuomininku susijusios šalies garantuotas sumas; ar b) nuomotojo atveju – bet kokią likvidacinę vertę, garantuotą nuomotojui vieno iš jų: i) nuomininko; ii) su nuomininku susijusios šalies; iii) nepriklausomos trečiosios šalies, finansiškai pajėgios įvykdyti šią garantiją. Tačiau, jei nuomininkas turi pasirinkimo teisę pirkti turtą už kainą, kuri, tikėtina, bus kur kas mažesnė už jo tikrąją vertę teisės įgyvendinimo momentu, ir nuomos pradžioje tikėtina, kad ta teise bus pasinaudota, minimalias įmokas pagal nuomos sutartį sudaro minimalios įmokos pagal nuomos sutartį, mokėtinos per nuomos laikotarpį, ir suma, reikalinga pirkimo galimybei įgyvendinti.	13.7

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Naudingo tarnavimo laikas (<i>Useful life</i>)	Įvertintas laikas nuo nuomos pradžios (neapsiribojant nuomos laikotarpiu), per kurį ūkio subjektas tikisi gauti turto teikiamą ekonominę naudą ar paslaugas. Arba: a) laikotarpis, kuriuo ūkio subjektas tikisi naudoti turta; arba b) gaminių ar panašių vienetų, kuriuos ūkio subjektas tikisi gauti naudodamas šį turta, skaičius.	13.7 17.12
Neapibrėžtasis įsipareigojimas (<i>Contingent liability</i>)	a) dėl praeities ūkinių įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimas bus patvirtintas tik tai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau nevisiškai ūkio subjekto kontroliuojamų neapibrėžtų būsimųjų ūkinių įvykių; arba b) dabartinis įsipareigojimas, atsirandantis dėl praeities ūkinių įvykių, bet nepripažįstamas, kadangi: i) nėra tikėtina, kad įsipareigojimams įvykdyti bus sunaudoti ekonominę naudą ar paslaugas teikiantys ištekliai; arba ii) įsipareigojimo suma negali būti pakankamai patikimai nustatyta.	19.18
Neapibrėžtasis turtas (<i>Contingent asset</i>)	Dėl praeities ūkinių įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tik tai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau nevisiškai ūkio subjekto kontroliuojamų neapibrėžtų būsimųjų ūkinių įvykių.	19.18
Neapibrėžtos nuomos mokestis (<i>Contingent rent</i>)	Nefiksuota nuomos mokesčio dalis, kuri nustatoma ne pagal nuomos laikotarpio trukmę, o pagal kitus veiksnius (pavyzdžiui, procentą nuo pardavimų, naudojimo mastą, kainų indeksą, rinkos palūkanų normą).	13.7
Neatšaukiama nuoma (<i>Non-cancelable lease</i>)	Nuoma, kuri gali būti atšaukiama tik tada: a) kai įvyksta mažai tikėtinų neapibrėžtų ūkinių įvykių; b) jeigu nuomotojas sutinka; c) jeigu nuomininkas sudaro naują nuomos sutartį nuomotis iš to paties nuomotojo tą patį arba panašų turta; arba d) kai nuomininkas sumoka tokią papildomą sumą, kad nuo nuomos pradžios yra pagrįstai garantuota, kad nuoma bus tęsiama.	13.7

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Negarantuota likvidacinė vertė (<i>Unguaranteed residual value</i>)	Tokia išnuomoto turto likvidacinės vertės dalis, kurios nuomotojas nesitiki realizuoti arba ta dalis, kurią garantuoja išskirtinai su nuomotoju susijusi šalis.	13.7
Nepiniginiai straipsniai (<i>Non-monetary items</i>)	Straipsniai, kurie nėra piniginiai straipsniai.	10.7
Neuždirbtos finansinės pajamos (<i>Unearned finance revenue</i>)	Skirtumas tarp: a) finansinės nuomos minimalių įmokų (nuomotojo požiūriu) ir bet kokios nuomotojo sukauptos negarantuotos likvidacinės vertės sumos; ir b) pirmiau pateikto a punkto sumos dabartinės vertės, apskaičiuotos taikant nuomos sutartyje numanomą palūkanų normą.	13.7
Nudėvimoji vertė (<i>Depreciable amount</i>)	Turto savikaina arba kita suma, atitinkanti to turto savikainą finansinėje atskaitomybėje, atėmus jo likvidacinę vertę.	17.12
Nuoma (<i>Lease</i>)	Sutartis, pagal kurią nuomotojas už mokestį ar keletą mokesčių perduoda nuomininkui teisę sutartą laiką naudotis turtu.	13.7
Nuomos laikotarpis (<i>Lease term</i>)	Neatšaukiamas laikotarpis, per kurį nuomininkas sutartimi įsipareigoja nuomotis turtą, ir kiti vėlesni laikotarpiai, kuriais nuomininkas turi pasirinkimo teisę pratęsti turto nuomą, mokant arba nemokant nuomos mokesčio, kai nuomos pradžioje yra pakankamai aišku, kuri variantą nuomininkas pasirenks.	13.7
Nuomos pradžia (<i>Inception of the lease</i>)	Nuomos sutarties sudarymo arba šalių įsipareigojimo vykdyti pagrindines nuomos nuostatas data, ta, kuri iš jų yra ankstesnė.	13.7
Nuomos sutartyje numanoma palūkanų norma (<i>Interest rate implicit in the lease</i>)	Diskonto norma, kuri nuomos pradžioje daro įtaką: a) minimalių įmokų pagal nuomos sutartį bendrai dabartinei vertei; ir b) negarantuotos likvidacinės vertės, lygios nuomojamo turto tikrajai vertei, bendrai dabartinei vertei.	13.7

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Nuosavybės metodas (<i>Equity method</i>)	Apskaitos metodas, kai investicija iš pradžių užregistruojama įsigijimo savikaina, o po to jos vertė koreguojama atsižvelgiant į investuotojui priklausančią investicijos grynojo turto / nuosavo kapitalo dalį. Finansinės veiklos ataskaita parodo investuotojui tenkančią ūkio subjekto, į kurį investuota, veiklos rezultatų dalį. Apskaitos ir atskaitomybės sudarymo metodas, kai įsigyta bendrai kontroliuojamo ūkio subjekto dalis iš pradžių užregistruojama savikaina, o po to koreguojama pagal ūkio subjektui tenkančios bendrai kontroliuojamo ūkio subjekto grynojo turto / nuosavo kapitalo dalies pasikeitimus po įsigijimo. Finansinės veiklos ataskaita parodo ūkio subjekto dalininkui tenkančią bendrai kontroliuojamo ūkio subjekto veiklos rezultatų dalį.	1.6, 2.8, 4.9, 6.8, 7.6 8.5
Nuosavybės priemonė (<i>Equity instrument</i>)	Kiekviena sutartis, kuri įrodo teisę į ūkio subjekto turta, likusį atėmus visus jo įsipareigojimus.	15.9
Nuostolinga sutartis (<i>Onerous contract</i>)	Turto ar paslaugų mainų sutartis, pagal kurią neišvengiamos sutarties įsipareigojimų vykdymo išlaidos viršija šios sutarties ekonominę naudą ar paslaugų vertę.	19.18
Nusidėvėjimas (<i>Depreciation</i>)	Sisteminis turto nudėvimosios vertės paskirstymas per visą jo naudingo tarnavimo laiką.	17.12
Nutraukiamoji veikla (<i>Discontinued operation</i>)	Parduodama arba nutraukiama atskira didesnioji ūkio subjekto veiklos dalis, su kuria susijęs turtas, grynasis perviršis ar deficitas, kai veikla gali būti atskirta fiziškai ir pagal veiklą bei finansinės atskaitomybės tikslais.	3.6
Padidinta nuomininko skolinimosi palūkanų norma (<i>Lessee's incremental borrowing rate of interest</i>)	Palūkanų norma, kurią nuomininkas turėtų mokėti už panašų nuomojamą turta, arba, jei tokios palūkanų normos neįmanoma nustatyti, palūkanų norma nuomos pradžioje, kurią nuomininkas turėtų mokėti panašų laikotarpį panašiais vertybiniais popieriais už lėšų, reikalingų tokiam turtui pirkti, pasiskolinimą.	13.7
Pagrindinė veikla (<i>Operating activities</i>)	Ūkio subjekto veikla, išskyrus investicinę ir finansinę veiklą.	2.8, 3.6, 4.9, 18.8

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai <i>(Key management personnel)</i>	a) visi direktoriai ar valdančiojo ūkio subjekto valdymo organo nariai; ir b) kiti įgalioti ir atsakingi už atskaitingo ūkio subjekto veiklos planavimą, vadovavimą ir kontrolę asmenys. Jei jie atitinka šiuos reikalavimus, pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams priklauso: i) vyriausybinių ūkio subjekto valdymo organo nariai, įgalioti ir atsakingi už atskaitingo ūkio subjekto veiklos planavimą, vadovavimą ir kontrolę; ii) visi pagrindiniai narių patarėjai; ir aukštesnio atskaitingo ūkio subjekto valdymo lygio nariai, įskaitant vykdančiąjį direktorių ar nuolatinį atskaitingo ūkio subjekto vadovą, jei jis nepriskiriamas a punkte nurodytiems nariams.	20.4
Pajamos <i>(Revenue)</i>	Ūkio subjekto ekonominės naudos arba potencialių paslaugų padidėjimas per atskaitinį laikotarpį, kai dėl to padidėja grynasis turtas / nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5, 9.11, 18.8
Paskirstymas savininkams <i>(Distribution to owners)</i>	Ūkio subjekto būsimosios ekonominės naudos ar paslaugų paskirstymas visiems savininkams (ar jų daliai) kaip grąža iš investicijos arba kaip investicijos grąžinimas.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Pastoviųjų kainų sutartis <i>(Fixed price contract)</i>	Statybos sutartis, kai rangovas sutinka su pastovia sutarties ar kiekvieno pagaminto produkcijos vieneto kaina, kuri kartais gali būti patikslinama pagal sutartas išlaidų kitimo sąlygas.	11.4
Pinigai <i>(Cash)</i>	Grynieji pinigai kasoje ir indėliai iki pareikalavimo.	1.6, 2.8, 4.9, 5.5, 6.8, 8.5, 10.7
Piniginiai straipsniai <i>(Monetary items)</i>	Turimi pinigai, turtas ir įsipareigojimai, kurie bus gauti ar sumokėti fiksuota ar kitaip nustatyta pinigų suma.	4.9, 10.7
Piniginis finansinis turtas ir piniginiai finansiniai įsipareigojimai (dar vadinami	Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai, kurie bus gauti ar sumokėti fiksuota ar kitaip nustatyta pinigų suma.	15.9

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

piniginėmis finansinėmis priemonėmis) (<i>Monetary financial assets (also referred to as monetary financial instruments)</i>)		
Pinigų ekvivalentai (<i>Cash equivalents</i>)	Trumpalaikės labai likvidžios investicijos, kurios gali būti lengvai iškeičiamos į žinomas pinigų sumas ir kurių vertės pasikeitimo rizika nereikšminga.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9
Pinigų srautai (<i>Cash flows</i>)	Pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 8.5
Priežiūra (<i>Oversight</i>)	Ūkio subjekto veiklos priežiūra, kai suteikti įgaliojimai ir yra atsakomybė kontroliuoti ar daryti reikšmingą įtaką ūkio subjekto finansiniams ir veiklos sprendimams.	20.4
Proporcingas konsolidavimas (<i>proportionate consolidation</i>)	Apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje metodas, kai ūkio subjekto dalininkui tenkanti bendrai kontroliuojamo ūkio subjekto turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų straipsnių dalis pagal kiekvieną eilutę sudedama su panašiais dalininko finansinės atskaitomybės straipsniais arba dalininko finansinėje atskaitomybėje pateikiama atskiromis eilutėmis.	2.8, 4.9, 8.5
Rangovas (<i>Contractor</i>)	Ūkio subjektas, kuris atlieka statybos darbus pagal statybos sutartį.	11.4
Reikšminga įtaka (<i>Significant influence</i>)	Galimybė dalyvauti priimant finansinės ir ekonominės veiklos politikos sprendimus, nekontroliuojant šios politikos. Galimybė dalyvauti priimant ūkio subjekto į kuri investuota finansinius ir veiklos politikos sprendimus, nekontroliuojant šios politikos. Galimybė dalyvauti priimant ūkio subjekto finansinius ir veiklos politikos sprendimus, nekontroliuojant šios politikos. Reikšmingą įtaką galima daryti įvairiais būdais: paprastai – turint atstovą direktorių valdyboje ar kitame tolygiame valdymo organe, taip pat dalyvaujant nustatant veiklos politiką, sudarant svarbius sandorius tarp ekonominio ūkio subjekto ūkio subjektu, tarpusavyje keičiantis vadovams ar esant priklausomybei nuo techninės	6.8 7.6 20.4

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

	informacijos. Reikšmingą įtaką gali suteikti nuosavybės dalis arba įstatai ar sutartys. Turint nuosavybės dalį, reikšminga įtaka nustatoma pagal apibrėžimą, pateiktą 7-ajame TVSAS „Investicijų į asocijuotus ūkio subjektus apskaita”.	
Reikšmingumas (<i>Materiality</i>)	Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas arba klaidingas pateikimas gali turėti įtakos vartotojų priimamiems sprendimams ar vertinimams, kurie daromi remiantis finansine atskaitomybe. Reikšmingumas priklauso nuo straipsnio arba klaidos, nustatytos tam tikromis informacijos nepateikimo ar neteisingo jos pateikimo aplinkybėmis, pobūdžio ar dydžio.	1.6
Restruktūrizavimas (<i>Restructuring</i>)	Vadovybės suplanuota ir kontroliuojama programa ir reikšmingi pakeitimai, atliekami: a) keičiant ūkio subjekto veiklos mastą; arba b) keičiant tos veiklos vykdymo būdą.	19.18
Rinkos vertė (<i>Market value</i>)	Aktyviojoje rinkoje gautina už parduodamas arba mokėtina už įsigyjamas finansines priemones suma.	15.9
Sąnaudos (<i>Expenses</i>)	Ekonominės naudos ar potencialių paslaugų sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl turto atidavimo ar sunaudojimo arba dėl priimtų išipareigojimų, dėl kurių sumažėja grynasis turtas / nuosavas kapitalas, išskyrus paskirstymą savininkams.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Savikaina (<i>Cost</i>)	Suma, sumokėta grynaisiais pinigais arba jų ekvivalentais, ar kito atlygio, sumokėto už įsigytą turtą, tikroji vertė jo įsigijimo arba statybos metu.	16.6, 17.12
Savikainos metodas (<i>Cost method</i>)	Apskaitos metodas, pagal kurį investicijos apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina. Finansinės veiklos ataskaita parodo tik tas pajamas iš investicijos, kurios gaunamos paskirsčius ūkio subjekto, į kurį buvo investuota, sukauptą grynąjį perviršį, uždirbtą po investicijos įsigijimo.	2.8, 7.6
Savininko reikmėms naudojamas turtas (<i>Owner-occupied property</i>)	Turtas (priklausantis savininkui arba nuomininkui finansinės nuomos būdu), naudojamas gaminant ar tiekiant prekes, teikiant paslaugas arba administraciniams tikslams.	16.6

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Savininkų įnašai (<i>Contributions from owners</i>)	Būsimoji ekonominė nauda ar paslaugos, išskyrus tas, dėl kurių atsiranda ūkio subjekto įsipareigojimai, kurias ūkio subjektui suteikė išorės dalyviai ir įgijo finansinį interesą ūkio subjekto grynąjį turtą / nuosavą kapitalą, kuris: a) suteikia teisę skirstyti ūkio subjekto būsimąją ekonominę naudą arba paslaugas jo buvimo laikotarpiu, kai tokį paskirstymą turi teisę atlikti savininkai ar jų atstovai, o, nutraukus ūkio subjekto veiklą, skirstyti turtą, kuris lieka įvykdžius visus įsipareigojimus; ir / arba b) gali būti perduotas, išmainytas, perduotas ar susigražintas.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Segmentas (<i>Segment</i>)	Išskiriama ūkio subjekto veikla ar veiklų grupė, apie kurią, siekiant įvertinti ūkio subjekto veiklą praeityje įgyvendinant savo tikslus ir priimant sprendimus dėl išteklių paskirstymo ateityje, pateikiama atskira finansinė informacija.	18.27
Segmento apskaitos politika (<i>Segment accounting policies</i>)	Apskaitos politika, taikoma sudarant ir pateikiant grupės ar ūkio subjekto konsoliduotą finansinę atskaitomybę, ir segmento atskaitomybei taikoma apskaitos politika.	18.27
Segmento įsipareigojimai (<i>Segment liabilities</i>)	Įsipareigojimai, susidarantys vykdant pagrindinę segmento veiklą, kurie gali būti tiesiogiai arba pagrįstai priskirti segmentui. Segmento įsipareigojimai apima: ▪ jungtinės sutarties subjekto dalininko įsipareigojimų dalį bendrai kontroliuojamame ūkio subjekte, kuris apskaitoje parodomas proporcingo konsolidavimo būdu pagal 8-ąjį TVSAS; ▪ susijusius palūkanų normą turinčius įsipareigojimus, jei to segmento sąnaudoms priskiriamos palūkanų už tuos įsipareigojimus sąnaudos. Segmento įsipareigojimai neapima pelno mokesčio ar pelno mokesčio ekvivalento įsipareigojimų, kurie pripažįstami pagal apskaitos standartus, nagrinėjančius mokesčių įtakos apskaitą.	18.27
Segmento pajamos (<i>Segment revenue</i>)	Ūkio subjekto finansinės veiklos ataskaitoje pateikiamos pajamos, kurios tiesiogiai priklauso segmentui, bei atitinkama pajamų dalis, kuri pagrįstai gali būti priskirta	18.27

	segmentui, įskaitant pajamas, gautas kaip biudžeto asignavimai ar panašios dotacijos, pervedimai, baudos, mokesčiai ar iš pardavimų išorės klientams ir iš sandorių su kitais to paties ūkio subjekto segmentais. Segmento pajamos neapima: a) ypatingųjų straipsnių; b) palūkanų ar dividendų pajamų, įskaitant avansų ar paskolų, suteiktų kitiems segmentams, palūkanas, nebent pagrindinė segmento veikla yra finansinio pobūdžio; arba c) investicijų pardavimo pelno ar skolos sugrąžinimo pelno, nebent pagrindinė segmento veikla yra finansinio pobūdžio. Segmento pajamos apima ūkio subjekto grynojo perviršio (deficito) dalį, susidarančią iš nuosavybės metodu apskaitoje parodomų asocijuotų ūkio subjektų, jungtinės sutarties subjektų ar kitų investicijų tiksliai tuo atveju, jei šie straipsniai yra įtraukti į konsoliduotas ar bendrąsias ūkio subjekto pajamas. Segmento pajamos taip pat apima jungtinės sutarties subjekto dalininko pajamų dalį bendrai kontroliuojamame ūkio subjekte, kuris apskaitoje parodomas proporcingo konsolidavimo būdu pagal 8-ąjį TVSAS „Jungtinės sutarties subjektų finansinė atskaitomybė“.	
Segmento sąnaudos (<i>Segment expense</i>)	Pagrindinės segmento veiklos sąnaudos, kurios tiesiogiai priklauso segmentui, ir atitinkama sąnaudų dalis, kuri gali būti pagrįstai priskirta segmentui, įskaitant sąnaudas, susijusias su prekių ir paslaugų pardavimu išorės klientams ir sandoriais su kitais to paties ūkio subjekto segmentais. Segmento sąnaudos neapima: a) ypatingųjų straipsnių; b) palūkanų, įskaitant palūkanas už kitų segmentų suteiktus avansus ar paskolas, nebent pagrindinė segmento veikla yra finansinio pobūdžio; c) investicijų pardavimo nuostolio ar skolos grąžinimo nuostolio, nebent pagrindinė segmento veikla yra finansinio pobūdžio; d) ūkio subjekto grynojo deficito dalies asocijuotuose ūkio subjektuose, jungtinės sutarties subjektuose ar kitose investicijose, kurios apskaitoje parodomas	18.27

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

	nuosavybės metodu; e) pelno mokesčio ar pelno mokesčio ekvivalento sąnaudų, kurios pripažįstamos pagal apskaitos standartus, nagrinėjančius mokesčių įtakos apskaitą; ar f) bendrųjų administracinių, centrinės buveinės bei kitų sąnaudų, susidarančių ūkio subjekto lygmeniu ir susijusių su visu ūkio subjektu. Tačiau kartais ūkio subjektas patiria sąnaudų segmento vardu. Šios sąnaudos yra segmento sąnaudos, jeigu jos susijusios su pagrindine segmento veikla ir gali būti tiesiogiai ar pagrįstai jam priskirtos. Segmento sąnaudoms priskiriama jungtinės sutarties subjekto dalininko sąnaudų dalis bendrai kontroliuojamame ūkio subjekte, kuris apskaitoje parodomas proporcingo konsolidavimo būdu pagal 8-ąjį TVSAS.	
Segmento turtas (<i>segment assets</i>)	Vykdamą pagrindinę segmento veiklą naudojamas turtas, kuris tiesiogiai priklauso segmentui arba gali būti jam pagrįstai priskirtas. Segmento turtas apima: ▪ gautinas sumas, paskolas, investicijas ar kitas pajamas kuriantį turtą, susijusį su segmento pajamomis, įskaitant palūkanų ir dividendų pajamas; ▪ nuosavybės metodu apskaitoje registruojamas investicijas tik tuo atveju, kai tokių investicijų grynasis perviršis (deficitas) yra įtrauktas į segmento pajamas; ▪ jungtinės sutarties subjekto dalininkui tenkančią bendrai kontroliuojamo ūkio subjekto, kuris apskaitoje parodomas proporcingo konsolidavimo būdu pagal 8-ąjį TVSAS, turto dalį. Segmento turtas neapima pelno mokesčio ar pelno mokesčio ekvivalento turto, kuris pripažįstamas pagal apskaitos standartus, nagrinėjančius mokesčių įtakos apskaitą.	18.27
Skolinimosi išlaidos (<i>Borrowing costs</i>)	Palūkanų ir kitos sąnaudos, kurias patiria ūkio subjektas, skolindamasis lėšas.	1.6, 3.6, 5.5

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Statybos sutartis (<i>Construction contract</i>)	Speciali sutartis ar panašus įpareigojantis susitarimas dėl turto arba dėl turto junginių, kurie yra glaudžiai tarpusavyje susiję ar vienas nuo kito priklauso dėl projektavimo, technologijos ir funkcijų, galutinio tikslo ar panaudojimo, statybos.	11.4
Susijusi šalis (<i>Related party</i>)	Šalys laikomos susijusiomis, kai viena jų turi galimybę kontroliuoti kitą arba gali daryti reikšmingą įtaką kitai šaliai priimant finansinius ir veiklos sprendimus, arba kai vienas ūkio subjektas ir kitas ūkio subjektas yra bendrai kontroliuojami ūkio subjektai. Susijusios šalys yra: a) ūkio subjektai, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai per vieną ar kelis tarpininkus kontroliuoja atskaitingą ūkio subjektą arba kurie yra jo kontroliuojami; b) asocijuoti ūkio subjektai (žr. 7-ąjį TVSAS „Investicijų į asocijuotus ūkio subjektus apskaita“); c) asmenys, tiesiogiai ar netiesiogiai turintys atskaitingo ūkio subjekto nuosavybės dalį, kuri leidžia daryti reikšmingą įtaką ūkio subjektui, ir tokių asmenų šeimos nariai; d) pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai ir jų šeimos nariai; ir e) ūkio subjektai, kuriuose c ar d punkte aprašyti asmenys tiesiogiai ar netiesiogiai turi reikšmingą nuosavybės dalį arba kuriems šie asmenys gali daryti reikšmingą įtaką.	20.4
Susijusių šalių sandoris (<i>Related party transaction</i>)	Išteklių ar įsipareigojimų pervedimas tarp susijusių šalių, neatsižvelgiant į apmokėjimą. Susijusių šalių sandoriai neapima sandorių su jokių kitu ūkio subjektu, kuris yra susijusi šalis tik dėl jo ekonominės priklausomybės nuo atskaitingo ūkio subjekto ar nuo vyriausybės, kurios dalis jis yra.	20.4
Tebevykdomos sutartys (<i>Executory contracts</i>)	Sutartys, kai nė viena šalis nebaigė vykdyti savo įsipareigojimų arba abi šalys iš dalies įvykdė savo įsipareigojimus iki vienodo lygio.	19.18
Teisinis įsipareigojimas (<i>Legal obligation</i>)	Įsipareigojimas, atsirandantis dėl: a) sutarties (dėl nustatytų arba numanomų sąlygų); b) teisės aktų reikalavimų; arba	19.18

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

	c) kitų teisinių veiksmų.	
Tikroji vertė (<i>Fair value</i>)	Suma, už kurią gali būti apsikeista turtu arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio išsipareigojimas tarp išmanančių, nesusijusių šalių, ketinančių pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio išsipareigojimą.	1.6, 4.9, 7.6, 9.11, 15.9, 16.6, 17.12
Turtas (<i>Assets</i>)	Ūkio subjekto kontroliuojami dėl praeities ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių gauti ištekliai, iš kurių ūkio subjektas ³ tikisi ateityje gauti ekonominės naudos arba paslaugų.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Turto balansinė vertė (<i>Carrying amount of an asset</i>)	Suma, kuria turtas parodomas finansinės būklės ataskaitoje, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir sukauptą vertės sumažėjimą.	10.7
Ūkiniai įvykiai po atskaitomybės datos (<i>Events after the reporting date</i>)	Palankūs ir nepalankūs ūkiniai įvykiai, kurie įvyksta per laikotarpį nuo atskaitomybės datos iki finansinės atskaitomybės patvirtinimo išleisti datos. Gali būti skiriami du šių ūkinių įvykių tipai: a) tie, kurie suteikia įrodymų, apie atskaitomybės datą buvusias sąlygas (<u>koreguojantys ūkiniai įvykiai po atskaitomybės datos</u>); b) tie, kurie nurodo sąlygas, atsiradusias po atskaitomybės datos (<u>nekoreguojantys ūkiniai įvykiai po atskaitomybės datos</u>).	14.4
Užsienio ūkio subjektas (<i>Foreign entity</i>)	Užsienyje veikiantis ūkio subjektas, kurio veikla nėra atskaitingo ūkio subjekto veiklos sudedamoji dalis.	3.6, 4.9
Užsienio valiuta (<i>Foreign currency</i>)	Valiuta, kita nei ūkio subjekto atskaitomybės valiuta.	1.6, 2.8, 4.9, 5.5
Užsienyje veikiantis ūkio subjektas (<i>Foreign operation</i>)	Kontroliuojamasis arba asocijuotas ūkio subjektas, jungtinės sutarties subjektas arba atskaitingo ūkio subjekto padalinys, įsteigtas arba veikiantis kitoje šalyje nei atskaitingas ūkio subjektas.	1.6, 3.6, 4.9

³ Turtas yra priemonė ūkio subjektui siekti savo tikslų. Turtas, naudojamas ūkio subjekto veikloje prekėms ir paslaugoms teikti, bet tiesiogiai nekuriantis grynujų pinigų įplaukų, dažniausiai apibrėžiamas kaip turtas, teikiantis „tikėtinas paslaugas“. Turtas, kuris yra naudojamas grynosioms pinigų įplaukoms kurti, dažniausiai apibrėžiamas kaip turtas, teikiantis „būsimąją ekonominę naudą“. Atsižvelgiant į visus tikslus, kuriems turtas gali būti panaudotas, pagrindinėms turto savybėms apibrėžti šiame standarte vartojama sąvoka „būsimoji ekonominė nauda arba paslauga“.

NUO TVSAS 1 IKI TVSAS 18 APIBRĖŽTŲ TERMINŲ ŽODYNĖLIS

Valiutos keitimo kursas laikotarpio pabaigoje (Closing rate)	Dabartinis valiutos keitimo kursas atskaitomybės datą.	4.9
Valiutos keitimo skirtumas (Exchange difference)	Skirtumas, dėl skirtingo užsienio valiutos kurso atsirandantis finansinės atskaitomybės valiuta apskaitoje registruojant tą patį užsienio valiutos vienetų kiekį.	1.6, 4.9, 5.5
Valiutų keitimo kursas (Exchange rate)	Dviejų valiutų keitimo santykis.	2.8, 4.9, 5.5
Valstybės įmonė ⁴ (Government Business Enterprise)	Ūkio subjektas, kuris turi visus šiuos požymius: a) turi teisę savo vardu sudaryti sutartis; b) teisės aktų nustatyta tvarka jam suteikti finansiniai ir veiklos vykdymo įgaliojimai; c) įprastinės veiklos metu kitiems ūkio subjektams prekes ir paslaugas parduodantis pelningai arba už kainą, kuri visiškai padengia sąnaudas; d) nepriklauso nuo nuolatinio vyriausybės finansavimo (kitokio nei produkcijos įsigijimai ar pardavimai tarp nesusijusių šalių); ir e) kontroliuojamas viešojo sektoriaus ūkio subjekto.	1.6, 2.8, 3.6, 4.9, 5.5, 6.8, 7.6, 8.5
Veiklos nuoma (Operating lease)	Nuoma, kuri nėra finansinė nuoma.	13.7

⁴ Sąvoka „valstybės įmonės“ (VI) apima prekybos įmones, tokias kaip komunalinės įmonės, taip pat finansų įstaigas, tokias kaip finansų institucijos. Iš esmės VI nesiskiria nuo ūkio subjektų, kurie vykdo panašią veiklą privačiame sektoriuje. VI paprastai veikia siekdamos pelno, tačiau kai kurios jų gali turėti ribotų bendruomeninių paslaugų teikimo įpareigojimų ir privalo tam tikrus asmenis ir organizacijas aprūpinti prekėmis ir paslaugomis nemokamai arba už labai mažą mokestį. 6-ajame TVSAS „Konsoliduota finansinė atskaitomybė ir kontroliuojamųjų ūkio subjektų apskaita“ pateikiamos nuorodos, kaip finansinėje atskaitomybėje nustatyti, ar yra kontrolė. Šiomis nuorodomis turi būti vadovaujama nustatant, ar VI yra kontroliuojama kito viešojo sektoriaus ūkio subjekto.